

Shivaji University, Kolhapur

Revised Syllabus of M. A. I Sanskrit Introduced from the academic year 2010-11
(i.e. from June, 2010) Onwards

Title of the paper – वैदिक साहित्य Paper No. I

Text Books

A) वेदसुधा

(Published by the Shivaji University, Kolhapur)

B) ब्राम्हणोपनिषदे आणि वेदांगे

(Published by the Shivaji University, Kolhapur)

Reference books :-

- 1) वेदसमुल्लास : संपादक – सत्यभूषण योगी मोतिलाल बनारसीदास दिल्ली
- 2) वैदिक वाङ्मयका इतिहास (प्रथम संस्करण १९७०)
श्री रमाकान्त शास्त्री – चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी
- 3) वैदिक साहित्यकी रूपरेखा, प्रथम संस्करण १९७०, हंसराज अग्रवाल
चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी,
- 4) संस्कृत साहित्यका इतिहास (प्रथम भाग – वैदिक युग)
चारुदत्त शास्त्री – चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी
- 5) संस्कृत साहित्यका इतिहास (प्रथम भाग संस्करण १९६०)
वाचस्पति गैरोला, चौखम्बा विद्याभवन वाराणसी
- 6) संस्कृत साहित्यका विशद इतिहास (प्रथम संस्करण १९९४)
डॉ. पुष्पा गुप्ता इस्टर्न बुक लिंकर्स दिल्ली.
- 7) वेददर्शन.... डॉ. रविन्द्र अंबादास मुळे (प्रथम आवृत्ती २००३)
श्री. संत ज्ञानेश्वर वेद विद्या प्रतिष्ठान औरंगाबाद
- 8) वैदिक संस्कृतीचा विकास (द्वितीयावृत्ती १०७२)
तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी , प्राज्ञ पाठशाला वाई

	Nature of Question Paper and Distruction of Marks.	Marks
Q.1 A)	Objective (Multiple Choice)	10
b)	Answer in one sentence	10
2.A)	Transition (2 out of 4)	10
B)	Reference to the context (2 out of 4) (Based on वेदसुधा)	10
Q. 3 A)	Translation (2 out of 4)	10
B)	Reference to the context (2 out of 4) (Based on ब्राम्हणोपनिषदे and वेदांगे)	10
Q. 4 A]	Paragraphs (2 out of 4)	10
B]	Broad Question OR Broad Question (Based on वेदसुधा)	10
Q. 5A]	Paragraphs (2 out of 4)	10

B]	Broad Question OR Broad Question (Based on ब्राम्हणोपनिषदे and वेदांगे)	10
----	--	----

Paper No. II

Title of the paper व्याकरणशास्त्र व भाषा विज्ञान

A) व्याकरण महाभाष्य of पतंजलि (पस्पशान्हिक only)

B) Linguistic

Unit: 1- Language – Language & its nature, Characteristics of Language, Origin of Language , Development of Language.

Unit: 2-Classification of Languages –Morphological & Genealogical.

Unit: 3-Phonetics & Phonology –Speech Mechanism, Classification of Sounds, Types of sounds.

Unit: 4-Phonetics Laws – Grimm’s Law, Grassman’s Law, Verner’s Law, Palatal Law, Cerebral Law.

Unit: 5-Morpheme & Morphology.

Unit: 6-Semantics – A meaning of अर्थ, The types of अर्थ, The direction of semantic change & The reasons of semantic & change.

Unit :7- Sentence – concept of sentence, The types of sentence.

Unit :8- The concept of भाषा, वाक् and dialects.

Reference books :

महाभाष्य (पतंजलि, मराठी भाषान्तर) म.म. काशिनाथशास्त्री अभ्यंकर, पुणे.

१) प्राचीन भारतीय भाषाशास्त्र म. दे. पन्डित

शुभदा सारस्वत प्रकाशन पुणे प्रथमावृत्ती – २०००.

२) संस्कृत भाषाविज्ञान – डॉ. राजकिशोर सिंह , विनोद पुस्तक मंदीर आगा.

३) भाषा आणि भाषाशास्त्र –गजेन्द्रगडकर एस. एन, मुंबई विश्वविद्यालय, मुंबई

४) भाषाविज्ञानकी भारतीय परंपरा – त्रिपाठी रामदेव,
बिहार राष्ट्र भाषा प्रकाशन दिल्ली, १९६८.

५) संस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन भोलाशंकर व्यास, भारतीय ज्ञानपीठ प्रकाशन दिल्ली.

६) भाषाशास्त्राची मूलतत्त्वे— मौर्य राजनारायण सिटी बुक स्टॉल, पुणे.

७) भाषा विज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक – मालशे, इनामदार, सोमण— संजय प्रकाशन पुणे, १९८२.

८) Studies in Indian Linguistics, Dalai B.K. - भारतीय कला प्रकाशन दिल्ली.

९) Introduction to Linguistics – Ratford, A. Cambridge Uni. Press, 1999.

१०) Introduction to Theoretical Linguistics – Lyons, John, Cmbridge Uni. Press,1999.

	Nature of Question Paper and Distribution of Marks	Marks
Q. 1. A)	Objective (Multiple choice)	10
B)	Answer in one sentence	10
2. A)	Explain sutras (2 out of 4)	10
B)	Explain fully (sentences) (2 out of 4)	10
	(Based on व्याकरण महाभाष्य)	
Q. 3 A)	Paragraphs (2 out of 4)	10
B)	Broad Question OR	10
	Broad Question (Based on व्याकरण महाभाष्य)	
Q. 4	Paragraphs (4 out of 6) (Based on भाषाविज्ञान)	20

Q. 5 A)	Broad Question or Broad Question	10
B)	Short Notes (2 out of 4) (Based on भाषाविज्ञान)	10

Paper No. – III

Title of the paper -

दर्शनशास्त्र

A) सांख्यकारिका with सांख्यतत्त्वकौमुदी

B) अर्थसंग्रह of लौगाक्षिभास्कर

Reference books :

- 1) सांख्यतत्त्वकौमुदी (प्रथमावृत्ती – १९८७)
डॉ. गंगाधर विठ्ठल कुलकर्णी , महाराष्ट्र राज्य व साहित्यिक आणि सांस्कृतिक मंडळ, मुंबई
- 2) सांख्यकारिका – कौमुदीप्रकाश (द्वितीयावृत्ती २००३), पंडित द. वा. जोग, डोंबिवली.
- 3) सांख्यतत्त्व कौमुदी (१९७६) (Hindi Translation)
रमाशंकर भट्टाचार्य, मोतिलाल, बनारसीदास, दिल्ली.
- 4) सांख्यतत्त्व कौमुदी (प्रथमावृत्ती १९७१) (Hindi Translation)
डॉ. गजानन शास्त्री मुसळगांवकर, चौखम्बा संस्कृत सिरीज ऑफिस (वाराणसी)
- 5) अर्थसंग्रहसारः! डॉ. रविन्द्र अंबादास मुळे
श्री संत ज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान औरंगाबाद (प्रथमावृत्ती २००५)
- 6) अर्थसंग्रह of लौगाक्षिभास्कर with Kiranavali Sanskrit comentry
संपादक – श्रीकृष्णवल्लभाभाचार्य (प्रथम संस्करण – १९८५)
चौखम्बा ओरिएंटलिया वाराणसी
- 7) अर्थसंग्रह of लौगाक्षिभास्कर (With Eng. Trars.)
श्री एस. एस. सुकथनकर (१९८३) भारतीय विद्या प्रकशन दिल्ली.
- 8) अर्थसंग्रह – संपादक – शि. म. परांजपे (निर्णयसागर प्रेस, मुंबई १९२०)
- 9) अर्थसंग्रह with Hindi comentry वाचस्पति उपाध्याय (4th Edition 1998)
चौखम्बा पब्लिशर्स वाराणसी

	Nature of Question papers and Distribution of Marks	Marks
Q.1A)	Objective (Multiple Choice)	10
B)	Answer in one sentence with Explanation	10
Q. 2 A)	Translation with explanation	10
B)	Reference to the context (2 out of 4) (Based on सांख्यकारिका)	10
Q.3 A)	Translation with explanation (2 out of 4)	10
B)	Reference to the context (2 out of 4) (Based on अर्थसंग्रह)	10
Q. 4 A)	Critical paragraphs (2 out of 4)	10
B)	Broad Question OR Broad Question	10
Q. 5 A)	Critical Paragraphs (2 out of 4)	10
B)	Broad Question OR Broad Question	10

Paper No. IV

Title of the Paper - आयुर्वेद इतिहास व सुभाषिते

Text Books – 1) आयुर्वेदाचा इतिहास मूलसिद्धान्त व ग्रन्थ
Published by Shivaji University, Kolhapur
2) आयुर्वेदिक सुभाषितसंग्रह
Published by Shivaji University, Kolhapur

	Nature of Question Paper and Distribution of Marks	Marks
Q. 1 A	Objective (Multiple choice)	10
B)	Answer in one sentence	10
Q. 2	Paragraphs (4 out of 6) (Based on आयुर्वेद)	20
Q. 3 A)	Broad Question or Broad Question	10
B)	Short Notes (2 out of 3) (Based on आयुर्वेद)	10
Q. 4	Translation with Explanation (4 out of 6) (Based on आयुर्वेदिक सुभाषितसाहित्य)	20
Q. 5 A)	Paragraphs (2 out of 4)	10
B)	Broad Question or Broad Question (Based on वैद्यकीय सुभाषितसाहित्य)	